

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Dobrossy István ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt OMMF alperes ellen közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata indított perében a Debreceni Munkaügyi Bíróság 3.M.876/2009/11. számú ítéletével befejezett perében az említett jogerős határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Debreceni Munkaügyi Bíróság 3.M.876/2009/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A Debreceni Munkaügyi Bíróság a 3.M.876/2009/11. számú ítéletében az alperes ... számú határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte.

Az OMMF É. Munkaügyi Felügyelősége a ... számú határozatában megállapította, hogy a felperes és M. I., M. Gy. valamint Gy. K. munkavállalók között 2009. április 25-én munkaviszony állt fenn. Kötelezte, hogy a foglalkoztatás során tartsa be az Mt. szabályait, és a munkaviszony létrejöttét jelentse be az állami nyilvántartásba. A feltárt szabálytalanságok miatt 300.000 forint munkaügyi bírság fizetésére kötelezte a foglalkoztatót.

A határozat indoklása szerint az OMMF É. Munkaügyi Felügyelősége 2009. április 25-én 9 óra 15 perctől kezdődően munkaügyi ellenőrzést tartott a munkáltató D., V. úti lakópark építési munkaterületén, ahol a felperes M. I.-t és Gy. K.-t kőműves, M. Gy.-t pedig segédmunkás munkakörben Cs. S. irányítása és felügyelete mellett 7 órától 16 óráig terjedő munkaidőben, 2300

forint/nap munkabéréért foglalkoztatta, AM könyveikből az ellenőrzés napjára vonatkozó dátum hiányzott.

A hatóság a munkavállalók aggálymentes nyilatkozatát tartalmazó, helyszínen felvett jegyzőkönyvek tartalmára hivatkozva nem fogadta el a munkavállalóknak az ellenőrzést követően az aznapi munkavégzésük megkezdésének idejére vonatkozóan tett módosított nyilatkozatát. Utalt arra is, hogy a felperes munkavezetője, C. A. jogosult volt az alkalmi munkavállalással kapcsolatos teendők lebonyolítására, ezért nem fogadta el a felperes helyszínre érkező képviselőjének a munkavállalóknak az ő távollétében történt munkavégzését következetesen tagadó nyilatkozatát. Ellentmondásosnak ítélte a felperes által alkalmazott gyakorlatot, miszerint az AM könyvekbe előre beírták a kitöltendő rovatokat, majd - egyesével, utoljára - került beírásra a napi dátum.

A hatóság mindezek alapján azt állapította meg, hogy a felek között az alkalmi foglalkoztatásra irányuló megállapodás érvényesen nem jött létre, amelyre tekintettel az 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 76. § (1)-(2) bekezdésében előírtak szerinti munkaszerződés írásba-foglalásának hiánya, és az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) 16. § (4) bekezdés a) pontjában írt bejelentés elmulasztása miatt szabta ki a felperest sújtó munkaügyi bírságot.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes mellőzte az elsőfokú határozat rendelkező részéből az Mt. szabályainak betartására vonatkozó rendelkezést, egyebekben a felperes fellebbezését elutasítva helybenhagyta az elsőfokú hatóság döntését.

A felperes a jogerős közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt előterjesztett keresetében a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezését, illetve az alperes új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára való kötelezését kérte.

Arra hivatkozott, hogy a közigazgatási szervek nem tettek eleget a tényállás tisztázására vonatkozó kötelezettségüknek, amellyel megsértették a Ket. 1. § (4) bekezdését, a 2. § (3) bekezdését és az 50. § (1) bekezdését. Sérelmezte a felügyelőnek a jegyzőkönyv felvétele során a munkavállalókkal szemben alkalmazott „megfélemlítő” eljárását, és azt, hogy az jegyzőkönyvek tartalmát az ügyféllel nem ismertették, holott az ügyvezető a helyszínen tartózkodott.

Fenntartotta, hogy a helyszínen tartózkodó személyek munkát még nem végeztek, ezért a munkaviszony a felek között semmilyen formában nem jött létre. Az elmarasztaló jegyzőkönyvek kizárólag azért készülhettek el, mert a helyszínre nagy sietséggel érkező munkaügyi felügyelő a meglepett brigádvezető kezéből „kikapta” az alkalmi

munkavállalói könyveket, majd kilétét felfedve megakadályozta, hogy a brigádvezető a munkavállalók alkalmi munkavégzésével kapcsolatos, megkezdett adminisztrációt befejezze. Magatartásával pontosan annak a lehetőségétől fosztotta meg mind a felperest, mind a munkavállalókat, hogy a munkavégzést az alkalmi munkavállalás szabályai szerint legalísan el tudják kezdeni.

A Debreceni Munkaügyi Bíróság a 3.M.876/2009/11. számú ítéletében az alperes másodfokú határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte.

Kifejtett álláspontja szerint a közigazgatási eljárás adatai, és a perben meghallgatott tanúk vallomása alapján az volt megállapítható, hogy a helyszínen várakozó - az ellenőrzés napjának délelőttjén érkezett - munkavállalók munkába állítására a munkaügyi ellenőrök megérkezéséig nem került sor, az alperes a közigazgatási eljárás során tapasztalható ellentmondásokat nem tisztázta.

A jogerős ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmében az alperes annak hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását kérte.

A Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakra utalva arra hivatkozott, hogy a helyszíni ellenőrzésnek, az akkor tapasztaltaknak kiemelt jelentősége van, mivel a hatóság és később a bíróság is csak ezek ismeretében tud megalapozott és jogszerű határozatot hozni. A hatóság által lefolytatott eljárás során nem történt olyan eljárási hiba, amely az ügy érdemében hozott döntés jogszerűségét befolyásolta volna, a munkaügyi bíróság viszont kirívóan okszerűtlenül mérlegelte a bizonyítékokat. A helyszínen meghallgatott érintett munkavállalók egybehangzó - a hamis tanúzás következményeire történt figyelmeztetést követően tett - nyilatkozata alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy munkájukat körülbelül az ellenőrzés megkezdése előtt tíz perccel kezdték. A munkaügyi bíróság a helyszíni ellenőrzés során készült tanúmeghallgatási jegyzőkönyvek helyett a bírósági eljárás során beszerzett, többek között a munkavállalók által az ellenőrzést követően aláírt, a korábbi nyilatkozatukkal ellentétes nyilatkozatnak alaptalanul tulajdonított ügydöntő jelentőséget.

Álláspontja szerint nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy a helyszínre érkező négy munkavállaló közül a helyszíni ellenőrzés megkezdésének időpontjában csak egyikük mutatott fel szabályosan kitöltött AM könyvet, a vele egy járművel érkezett további három munkavállaló AM könyvéből pedig hiányzott a munkavégzés napjának kitöltése. Vitatta, hogy erre azért nem került sor, mert a felperes állítása szerint a helyszínre tartó ügyvezetőre vártak, illetve még nem történt meg a munkavállalók munkavégzésre alkalmas állapotának

ellenőrzése. Kifejtette, hogy a munkavégzés feltételeiben való megállapodáshoz, illetve a munkaviszony létrejöttéhez nem szükséges a munkáltató vezetőjének személyes jelenléte, az pedig nem volt vitás, hogy a munkavállalók az építkezésen munkavégzés céljából jelentek meg.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet tartalma szerint a bírói mérlegelés körében támadta, a felülvizsgálati eljárásban azonban a bizonyítékok ismételt egybevetésének és mérlegelésének nincs jogszabályi alapja. A Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütköző, az ügy érdemi elbírálására kiható eljárási jogszabálysértést csak a bizonyítékokból levont kirívóan okszerűtlen következtetés vagy iratellenes megállapítás valósít meg. (BH1999. 44.).

A Pp. 336/A. § (2) bekezdése szerint, ha a közigazgatási eljárás hivatalból indult vagy a közigazgatási szerv a tényállás megállapítási kötelezettségének nem tesz eleget, a közigazgatási szerv köteles a határozata alapjául szolgáló tényállás valóságának bizonyítására, ha azt a felperes vitatja.

Helytállónan hivatkozott az alperes arra, hogy a határozat jogszerűségét az ellenőrzés időpontjában megállapított körülményekre figyelemmel kell vizsgálni, a munkaügyi bíróságot azonban nem köti közigazgatási eljárásban megállapított tényállás. A bíróság az egyes bizonyítékok kellően indokolt elfogadásával - mérlegeléssel - olyan tényállást is megállapíthat, amely a fél által vitatott bizonyíték tartalmával nem áll ugyan összhangban, a per egyéb adataira figyelemmel azonban nem okszerűtlen (BH2001. 301).

A perbeli esetben a munkaügyi ellenőrökkel közel egy időben érkező felperesi ügyvezető már az ellenőrzés napján történt meghallgatása alkalmával is arra hivatkozott, hogy az alkalmi munkavállalók körülbelül a munkaügyi ellenőrök megérkezése előtt 10 perccel érkeztek a helyszínre, ezalatt a brigádvezető kitöltötte a jelenléti ívet, az AM könyvek kitöltésének folyamatát pedig az eljáró felügyelők szakították meg, munkaeligazítás, munkavégzés nem történt (091481 jegyzőkönyv). Mindössze annyit ismert el, hogy a határozatban munkavállalóként felsorolt személyek jelen voltak, alkalmi munkavállalói könyveikbe bejegyzés nem történt,

kifejezetten vitatta viszont az építkezésen aznap történő foglalkoztatást a tervmódosítás ismeretének hiányára tekintettel.

A vizsgálatot lefolytató hatóságnak tehát már az elsőfokú határozat meghozatala előtt rendelkezésére állt a felperes nyilatkozata, miszerint a munkavégzés objektív akadályát jelentette az, hogy az érintett munkavállalók bevonására éppen a félkész épület tervét érintő módosulás miatt volt szükség. A módosítást tartalmazó rajzot az ellenőrzés napján, kora délelőtt hozta magával az ügyvezető, a rajz tartalmát a helyszínen tartózkodók egyike sem ismerte, anélkül az építkezés nem folytatódhatott, következésképpen munkavégzés nem történhetett.

Gy. K. tanúvallomásában elmondta, hogy C. A. annyit tudott, - és ezért is rendelt be bennünket, - hogy módosulás van (a tervben), de hogy konkrétan miben áll a módosulás, mit kell csinálni, azt ő sem tudta" (3. M.876/2009/5. sorszámú jegyzőkönyv, 3. bekezdés). M. I. tanúvallomása szerint „Cs. S.-t vártuk, hogy adja ki a munkát aznapra" (3.M.876/2009/5. sorszámú jegyzőkönyv, 10. bekezdés). M. Gy. tanúnyilatkozata szerint: „két felügyelő jött a helyszínre, az egyik elszaladt a konténer felé, a másik tőlünk kérdezte, hogy mit csinálunk, hol dolgozunk. Mondtuk, hogy kiskönyvesek vagyunk, és most érkezünk meg. ... Ketten, Sz. E. és H. S. ténylegesen dolgoztak. Velük egy helyiségben voltunk" (3.M.876/2009/5. sorszámú jegyzőkönyv, 6-7. bekezdés). M. I. megerősítette, hogy „...el kellett bontani egy falat, mert nem jó helyre lett téve, és azt újra kellett építeni. C. A. tudta, hogy mi a feladat, de azt mondta, hogy várjuk meg a S.-t (Cs. S. ügyvezetőt), hogy pontosan mérje ki a falnak a helyét 3.M.876/2009/5. sorszámú jegyzőkönyv, 7-8. bekezdés)."

A 08/307430 számú AM könyv adatai szerint Gy. K. 2009. január 9-től kezdődően rendszeres alkalmi munkavállalója volt a felperesnek, az ellenőrzés napját megelőzően - szabályosan kitöltött AM könyvvel öt napot dolgozott. M. K. 2007. júliusától szintén rendszeresen, 2009. áprilisban pedig az ellenőrzés napját megelőzően két napot dolgozott a felperesnél (07/025361 számú AM könyv). A 2009. március 16-án kiváltott 08/362318 számú AM könyv bejegyzései alapján pedig az volt megállapítható, hogy M. I. 2009. márciusban három, áprilisban - az ellenőrzés napját megelőző - négy napon át dolgozott a felperes alkalmi munkavállalójaként. A munkaügyi bíróság előtt tett tanúvallomásában ezt kiegészítve elmondta, hogy „korábban dolgoztam alkalmazottként, munkaviszony alapján is a M. 2000 Kft-ben kőműves munkakörben. Körülbelül egy évig AM könyvvel dolgoztam alkalmanként, és ez év augusztusától be vagyok jelentve" (3.M.876/2009/5 jegyzőkönyv 5. oldal, 10-11. bekezdések). Életszerű és okszerű következtetés tehát, hogy a munkavállalók tisztában voltak a munkavégzés felperesnél szokásos - a kezdési és befejezési

időpontjával, a napi munkabérrel, a munka irányítójának személyével kapcsolatos - általános feltételekkel.

A közigazgatási eljárás ... számú elsőfokú határozata a munkavállalók jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatára, mint a tényállás megállapításának döntő bizonyítékára utalt, ám a helyszínen felvett - többségében azonos szövegű - ellenőrzési jegyzőkönyvekben foglalt, általánosságban feltett kérdésre általánosságban, és nem a konkrét napot illetően adott válaszokat nem lehetett egyértelműen az ellenőrzés napjára vonatkoztatni. Az ellenőrzés alkalmával felvett jegyzőkönyvek egyike sem tartalmazta a munkavállalók a munkavállalók által akkor végzett konkrét tevékenységet. A tanúk a bíróság előtt következetes vallomást tettek abban a kérdésben, miszerint az általuk említett tíz perc a megérkezésükre, és nem a munka megkezdésének idejére vonatkozott. Mindez összhangban áll a tervmódosulás tekintetében kifejtettekkel.

A közigazgatási iratokhoz csatolt munkaidő-nyilvántartó lapra az ellenőrzéskor már 10 órai munkakezdési időpont megjelölésével feltüntetésre kerültek a határozatban írt munkavállalók. Peradat, hogy a munkaügyi ellenőrzés megkezdésére röviddel 9 óra után, akkor került sor, amikor a négy frissen érkezett munkavállaló közül M. K. AM könyvének már minden sora tartalmazta az AM könyvekre előírt szabályos bejegyzéseket.

K. S. a 3. M. 876/2009/5. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben tett tanúvallomása alátámasztotta a felperesnek azt az állítását, hogy az ellenőrzés napján a munkavállalók nem a reggel szokásos munkakezdésre érkeztek, amelyet megerősített a felperes által bemutatott, a BZP-235 forgalmi rendszámú gépjármű menetlevele is. Az alperes által csatolt fényképfelvételek sem tükrözik az alperes állítását a határozatban írt személyeknek az ellenőrzés idején történt szervezett munkavégzését illetően.

A munkaügyi bíróság az okirati bizonyítékok és a perben meghallgatott tanúk vallomásainak összevetése alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy életszerű az - a helyszínen, a közigazgatási eljárásban, és a bíróság előtt is következetesen hangoztatott - felperesi hivatkozás, miszerint a munkakezdés előtt szükséges adminisztráció lebonyolítását éppen a megérkező munkaügyi ellenőrzés szakította meg. Ennek ellenkezőjét, vagyis az írásba foglalt munkaszerződés nélküli foglalkoztatást az alperes a perben sikerrel nem bizonyította, így a bíróság alapjául szolgáló tényállás felderítetlensége a Pp. 336/A. § (2) bekezdése és a 164. § (1) bekezdése alapján az alperes terhére esik.

A fenti indokolás alapján a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával a jogerős ítéletet jogszabálysértés hiányában hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárási költség viseléséről a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján az alperest megillető személyes illetékmentességre figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján a felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2011. november 30.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. tanács elnöke, előadó bíró, dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági tisztviselő